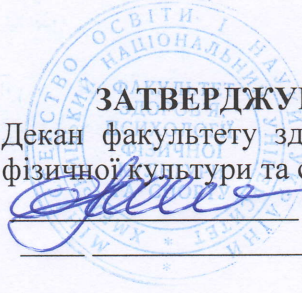

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету здоров'я, психології,
фізичної культури та спорту
 Євген ПАВЛЮК
2025р.

**ПРОГРАМА
ПЕДАГОГІЧНОЇ ВИКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ**

Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність – С4 Психологія

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітньо-наукова програма – Психологія

Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС, **Шифр дисципліни** ОФП.06

Мова навчання – українська

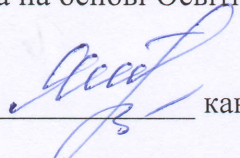
Статус дисципліни: обов'язкова (дисципліна фахової підготовки)

Факультет – здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

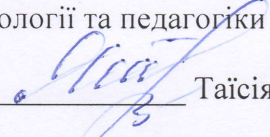
Кафедра – психології та педагогіки

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг практики		Вид семестрового контролю
			Кредити ЄКТС	Години	Залік (диференційований)
Д	2	4	4	120	+
З	2	4	4	120	+

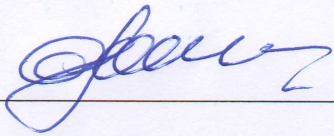
Робоча програма складена на основі Освітньо-наукової програми Психологія за спеціальністю С4 Психологія

Робочу програму склала канд. пед. наук, доцент Людмила МІХЕСВА

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від 28 серпня 2025 р. № 1. Зав. кафедри Таїсія КОМАР

Робочу програму розглянуто та схвалено вченою радою факультету здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Голова вченої ради ФЗПФКС Євген ПАВЛЮК

Хмельницький 2025

2 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Педагогічна викладацька практика є невід'ємною складовою освітньо-наукової програми Психологія підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 Психологія.

Пререквізити – ОЗП.05 Іноземна мова за академічним спрямуванням, ОЗП.06 Іноземна мова: іншомовна комунікація, ОФП.01 Інноваційні технології в освітньо-науковій діяльності, ОФП.03 Методика викладання психологічних дисциплін у вищій школі, ОФП.04 Теорія і практика сімейного консультування, ОФП.05 Психологія професійної зрілості.

Відповідно до Освітньо-наукової програми Психологія дисципліна має забезпечити:

– **компетентності**: ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати значущі комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. ФК03. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері психології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство та відповідальність під час їх реалізації; забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності. ФК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті. ФК05. Здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним. ФК06. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності;

– **програмні результати навчання**: ПРН02. Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці. ПРН05. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність. ПРН05. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність. ПРН07. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти у сфері психології, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів. ПРН08. Визначати свої професійні можливості та завдання підвищення професійної кваліфікації й професійної мобільності. ПРН09. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми психології державною та іноземною мовами, готувати результати досліджень у вигляді наукових публікацій. ПРН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері психології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

Мета педагогічної викладацької практики. Формування системи загальних і фахових компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників у процесі організації та проведення навчальної, навчально-методичної, наукової, організаційно-методичної та виховної роботи, здатних здійснювати аналітичне осмислення стану та перспектив розвитку сфери психологічної освіти, створювати та впроваджувати новий зміст освіти та новітні методики (технології) викладання психологічних дисциплін, розв'язувати комплексні проблеми дослідницько-інноваційної та професійної діяльності з урахуванням сучасних умов її наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення.

Завдання педагогічної викладацької практики – закріпити та поглибити теоретичні знання, отримані під час навчання в аспірантурі; набути готовність здійснювати викладацьку діяльність; набути досвід проведення всіх форм організації освітнього процесу (лекційні,

практичні / семінарські /лабораторні заняття) у закладах вищої освіти з використанням інноваційних методів і технологій навчання; поглибити та застосовувати фахові знання при розв'язанні конкретних психологічних завдань; розвинути професійно-педагогічні здібності й особистісні (інтелектуальні, морально-етичні, естетичні тощо) якості майбутнього викладача; формувати потребу у самовдосконаленні, самоосвіті, підвищенні своєї кваліфікації.

Результати навчання. Після проходження педагогічної викладацької аспірант повинен: проєктувати, організовувати та реалізовувати освітній процес у закладах вищої освіти з психології з урахуванням сучасних наукових підходів, принципів студентоцентрованого навчання, академічної доброчесності та професійної етики; застосовувати методологію психологічної науки та наукових досліджень у викладацькій діяльності, інтегруючи результати власних і сучасних наукових досліджень у зміст навчальних дисциплін; розробляти навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів на засадах системного аналізу та педагогічної доцільності; застосовувати сучасні педагогічні, цифрові та інформаційно-комунікаційні технології у викладанні психологічних дисциплін, використовуючи спеціалізоване програмне забезпечення, електронні освітні платформи та наукові бази даних; ініціювати та реалізовувати елементи інноваційних освітніх і науково-педагогічних проєктів, спрямованих на підвищення якості психологічної освіти, з дотриманням вимог авторського права та інтелектуальної власності; розв'язувати складні педагогічні та професійні ситуації у викладацькій діяльності, приймаючи обґрунтовані рішення на основі системного мислення, наукового аналізу та загального культурного світогляду; презентувати та аргументовано обговорювати результати власної наукової і педагогічної діяльності, навчально-методичні розробки та проблеми психологічної освіти з фахівцями і здобувачами освіти державною та іноземною мовами; здійснювати рефлексивний аналіз власної науково-педагогічної діяльності, оцінювати рівень сформованості професійних компетентностей, визначати напрями подальшого саморозвитку, підвищення кваліфікації та професійної мобільності.

3 ЗМІСТ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

3.1 Зміст практики

№ з/п	Види роботи	Завдання	Кількість год.
1.	Навчальна робота:	1. Написання планів-конспектів та проведення лекційних занять з мультимедійною презентацією (2).	10
		2. Розробка та проведення практичних /семінарських / лабораторних занять (2).	10
2.	Навчально-методична робота:	Розробка навчально-методичного комплексу (НМК):	
		1. Розробка робочої програми.	10
		2. Розробка методичних вказівок до вивчення курсу.	10
		3. Розробка тестових завдань, слайдів, роздаткового матеріалу, завдань для активізації навчально-професійної діяльності студентів (професійно-орієнтовані завдання, евристичні завдання, кейси, дидактичні ігри тощо).	10
		4. Відвідування навчальних занять викладачів.	10
3.	Наукова робота:	1. Написання наукової статті (2).	28
		2. Участь у круглих столах, майстер-класах, конференціях, написання тез доповідей (2).	10
4.	Організаційно-методична робота:	1. Участь у засіданнях кафедри (2).	4
		2. Участь у засіданнях наукового семінару кафедри (2).	4
		3. Участь у засіданнях методичного семінару кафедри (2).	4
5.	Виховна робота:	1. Проведення виховного заходу зі студентами академічної групи (тематика виховних заходів узгоджується із планом виховної роботи кураторів академічних груп кафедри) (1).	5
		2. Розробка профорієнтаційних та агітаційних матеріалів зі спеціальності С4 Психологія (календарі, брошури спеціальності, флайери, відеоролик тощо).	5
Разом:			120

3.2. Зміст роботи аспіранта-практиканта

Зміст практики аспірантів складає навчальна, навчально-методична, наукова, організаційно-методична, виховна робота.

Навчальна робота аспірантів-практикантів включає: підготовку та проведення 2 лекційних занять у присутності керівника практики; підготовку та проведення 2 практичних / семінарських / лабораторних занять у присутності керівника практики; підбір і використання сучасних наочних матеріалів за темою заняття (презентації, відеофільми, віртуальні екскурсії, віртуальні лабораторні тощо); розробку та використання на заняттях інтерактивних форм роботи зі студентами, методів і новітніх технологій навчання.

Навчально-методична робота аспірантів-практикантів включає: ознайомлення з нормативними документами, що регламентують організацію освітнього процесу у Хмельницькому національному університеті; ознайомлення з організацією навчальної та методичної роботи кафедри; ознайомлення зі структурою і змістом освітньо-наукової програми та навчальним планом спеціальності; вивчення організаційного та методичного досвіду щодо викладання навчальних дисциплін та інших видів роботи викладачів кафедри; розроблення навчально-методичного забезпечення проведення лекційних, практичних (або семінарських, або лабораторних) занять, самостійної роботи тощо; підбір і підготовку наочного матеріалу за темою

заняття (презентації, таблиці, малюнки, схеми, наочне приладдя, моделі тощо); розроблення завдань для контролю, активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів (тестові завдання, професійно-орієнтовані завдання, евристичні завдання, кейси, дидактичні ігри тощо); відвідування занять (лекційні, практичні, семінарські, лабораторні) викладачів кафедри, інших аспірантів, участь в їх обговоренні; участь у вебінарах, скайп-конференціях, інтернет-конференціях освітнього спрямування, в т.ч. за допомогою мережі Інтернет.

Наукова робота аспірантів-практикантів включає: ознайомлення з науково-дослідною роботою кафедри, залучення до участі у ній здобувачів вищої освіти; написання наукових статей (2); участь у проведенні наукових семінарів, круглих столів, майстер-класів, конференцій кафедри (написання тез доповідей – 2).

Організаційно-методична робота аспірантів-практикантів включає: участь у засіданнях кафедри (2); участь у засіданнях наукового семінару кафедри (2); участь у засіданнях методичного семінару кафедри (2).

Виховна робота аспірантів-практикантів включає: ознайомлення з методикою планування виховної роботи кафедри; підготовка та проведення виховного заходу зі студентами академічної групи (тематика виховного заходу узгоджується із планом виховної роботи куратора академічної групи (1); розроблення профорієнтаційних та агітаційних матеріалів зі спеціальності С4 Психологія (календарі, брошури спеціальності, флайєри, відеоролик тощо).

3.3 Бази практики

Базами педагогічної викладацької практики є заклади вищої освіти. Кафедрою психології та педагогіки укладено угоди про співпрацю для проходження практик з такими закладами вищої освіти: Хмельницький національний університет, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Державний університет інфраструктури та технології, Національний університет «Одеська юридична академія», Одеський національний політехнічний університет, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти», Уманський державний університет імені Павла Тичини, Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка, Хмельницький інститут соціальних технологій вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Хмельницький інститут імені Блаженнішого Володимира, Митрополита Київського і всієї України ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом».

Здобувачі вищої освіти, незалежно від форми здобуття освіти, за погодженням із кафедрою, можуть самостійно підібрати базу для проходження Практики та запропонувати її, подавши на кафедру / до відділу аспірантури та докторантури відповідний Лист-погодження від цього закладу вищої освіти.

4 ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес проходження педагогічної викладацької практики ґрунтується на використанні інтерактивних, ігрових і мультимедійних технологій навчання у традиційних та інноваційних формах, зокрема, таких як: проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції із застосуванням техніки зворотного зв'язку (інтерактивні); практичні заняття з використанням дискусій, мозкового штурму, методу аналізу та діагностики психологічних ситуацій, ділових (рольових) ігор тощо; самостійна робота (опрацювання теоретичного матеріалу, розробка лекцій, практичних / семінарських / лабораторних занять тощо). Використання інформаційно-комунікаційних і технологій дистанційного навчання (сервіс для проведення онлайн конференцій Zoom, Модульне середовище для навчання тощо).

5 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики аспіранти звітують про виконання її програми. Формою звітності аспіранта є презентація письмового звіту із доданим до нього щоденником практики. Обов'язковим для аспіранта є ведення щоденника з практики встановленого зразка, в якому послідовно висвітлюються всі етапи роботи та форми контролю, і який додається до звіту з практики.

Звіт має містити відомості про виконання всіх завдань практики і мати таку структуру:

- титульний аркуш;
- вступ;
- основна частина (теоретичне та аналітичне опрацювання передбачених програмою практики завдань з навчальної, навчально-методичної, наукової, організаційно-методичної та виховної роботи);
- висновки (основні підсумки з виконаної роботи та конкретні пропозиції щодо вдосконалення окремих аспектів педагогічної діяльності);
- перелік джерел посилань, в тому числі електронні ресурси;
- додатки (конспекти розроблених лекцій, практичних (семінарських) занять, методичні настанови до лабораторних робіт, копії підготовлених статей тощо).

Рекомендований обсяг звіту з практики має складати 10-15 сторінок друкованого тексту без урахування додатків. Текст роботи друкується на одній стороні аркуша формату А4 кеглем Times New Roman 14, через 1,5 міжрядкові інтервали. Береги з чотирьох сторін аркуша повинні мати такі відступи від краю: верхній і нижній – не менше ніж 20 мм, лівий – не менше ніж 25 мм, правий – не менше ніж 10 мм. При виконанні текстових документів на формах відстань від рамки форми до межі тексту на початку і в кінці рядків – не менше ніж 3 мм. Відстань від верхнього чи нижнього рядка тексту до верхньої чи нижньої рамки має бути не менше ніж 10 мм.

По закінченню практики аспіранти надають керівнику практики від кафедри звітну документацію. Захист звіту з практики відбувається на випусковій кафедрі на комісії, що призначається завідувачем кафедри. До складу комісії входять керівник практики від кафедри, інші викладачі кафедри та (за можливості) керівник від бази практики. На захисті аспірант презентує мету, завдання та основні результати практики з мультимедійним супроводом.

6 ПОЛІТИКА ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Політика проходження практики визначається системою вимог, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію освітнього процесу і практичну підготовку здобувачів вищої освіти. До проходження практики кафедра організовує проведення зборів здобувачів вищої освіти з питань проходження практики за участю її керівників від кафедри. На зборах проводиться загальний інструктаж щодо особливостей і порядку проходження практики, завдань практики; здобувачі вищої освіти отримують направлення на практику і щоденник практики, рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо.

Підготовлений письмовий звіт аспірант подає керівникові від бази практики для оцінювання, підпису і відповідної відмітки у щоденнику практики, після цього – керівникові практики від кафедри університету. Аспіранти денної форми здобуття освіти захищають звіт про Практику на випусковій кафедрі Університету не пізніше одного тижня після її завершення, а аспіранти, які навчаються за заочною формою, – в установленій кафедрою графік.

Під час оформлення звіту з практики аспірант має дотримуватися політики академічної доброчесності (заборонено списування, плагіат, використання штучного інтелекту (без належного цитування)).

Якщо програма практики не виконана здобувачем вищої освіти з поважної причини, то деканат встановлює йому індивідуальний графік її проходження.

Здобувачеві вищої освіти, який на підсумковому заліку отримав негативну оцінку або не виконав програму практики без поважних причин, надається можливість повторного її проходження у наступному навчальному році із внесенням змін до його індивідуального навчального плану.

7 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Оцінювання результатів педагогічної викладацької практики здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи може бути зарахований, якщо аспірант набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час оцінювання не допускаються.

Результати виконання завдань практики та її захисту оцінюються за 100-бальною накопичувальною шкалою (таблиця 7.1).

Таблиця 7.1 – Кількість балів за кожним із структурних елементів загальної оцінки (мінімум-максимум)

Оцінка керівника практики від бази практики	Оцінка керівника практики від кафедри**	Оцінка комісією			Разом балів
		звіту з практики	доповіді і презентації під час захисту практики	відповідей на запитання під час захисту практики	
12-20	12-20	15-25	12-20	9-15	60-100*

Примітки:*Підсумкова семестрова оцінка виставляється, якщо за результатами оцінювання кожної структурної одиниці (елемента) здобувач набрав від 60 до 100 балів;

**У випадку якщо кафедра, за якою закріплений аспірант, одночасно є і базою Практики, то структурні елементи і розподіл балів у табл. 7.1 мають врахувати цю особливість.

Критерії та кількість балів оцінювання за кожним структурним елементом загальної оцінки за педагогічну викладацьку практику зазначені в таблиці 7.2.

Таблиця 7.2 – Критерії та кількість балів оцінювання за кожним структурним елементом загальної оцінки за педагогічну викладацьку практику

Критерії оцінювання структурних елементів	Кількість балів	
	мінімум	максимум
– оцінка керівника практики від бази практики:	15	25
підготовка, розробка і проведення лекційних занять	3	5
підготовка, розробка і проведення практичних / семінарських / лабораторних занять	3	5
проведення виховного заходу; розробка профорієнтаційних та агітаційних матеріалів	3	5
розробка навчально-методичного комплексу	3	5
підготовка та публікація наукових статей і тез доповідей	3	5
– оцінка керівника практики від кафедри:	15	25
підготовка, розробка і проведення лекційних занять	3	5
підготовка, розробка і проведення практичних / семінарських / лабораторних занять	3	5
проведення виховного заходу; розробка профорієнтаційних та агітаційних матеріалів	3	5
розробка навчально-методичного комплексу	3	5
підготовка та публікація наукових статей і тез доповідей	3	5
– оцінка звіту з практики комісією:	9	15
повнота і якість розв'язання завдань практики;	3	5
відповідність змісту виконаних робіт (завдань) програмі практики;	3	5

відповідність звіту вимогам стандарту щодо оформлення текстових документів і переліку джерел посилання; правильність оформлення щоденника з практики	3	5
– оцінка комісією доповіді і презентації під час захисту практики:	12	20
структурованість і логічність доповіді	3	5
повне та змістовне розкриття результатів практики	3	5
лаконічність доповіді, дотримання регламенту	3	5
інформативність, структурованість, зрозумілість та відповідність візуальних матеріалів змісту доповіді (слайди, схеми, графіки), якість візуального оформлення презентації	3	5
– оцінка комісією відповідей на запитання під час захисту практики:	9	15
повнота та чіткість відповідей, їх правильність	3	5
логічність та обґрунтованість відповідей	3	5
вміння пояснити логіку прийнятих рішень	3	5
Сума:	60	100

Підсумкова оцінка за проведення лекції визначається як середньоарифметичне за всіма критеріями (таблиця 7.3).

Таблиця 7.3 – Критерії оцінювання якості лекційного заняття

Критерії оцінювання	Зміст критерію	Оцінка за 5-бальною шкалою
<i>Змістовність лекції</i>	науковий рівень, відповідність новітнім досягненням науки і практики	
	наявність узагальнень, переконливість	
	відображення дискусійних питань, постановка наукових проблем	
	відповідність лекції робочій програмі і навчальному плану	
<i>Професійна спрямованість</i>	формування професійного світогляду студентів на лекції, зв'язок лекційного матеріалу з професійними інтересами підготовки фахівців	
<i>Методичний рівень</i>	застосування методів і прийомів активізації пізнавальної діяльності студентів	
	використання елементів зворотного зв'язку	
	наявність міждисциплінарних зв'язків	
<i>Структура лекції</i>	формулювання мети, плану	
	чітка композиційна побудова (вступ, основна частина, закінчення)	
	логічна послідовність і взаємозв'язок окремих частин лекції	
	виділення головних ідей і моментів	
<i>Стиль лекції</i>	ясність, чіткість і доступність викладення думок	
	темп викладання матеріалу	
	застосування технічних засобів навчання, наочність інформації	
	наявність контакту з аудиторією	
<i>Майстерність лектора</i>	рівень вільного володіння лекційним матеріалом	
	емоційність, культура мовлення	
	зовнішній вигляд	
	поважне і тактовне ставлення до студентів	

	уміння зняти напруження та втому аудиторії	

Підсумкову оцінку за проведення практичного / семінарського / лабораторного заняття визначають як середньоарифметичне за всіма критеріями (таблиця 7.4).

Таблиця 7.4 – Критерії оцінювання якості практичного / семінарського / лабораторного заняття

Критерії оцінювання	Зміст критерію	Оцінка за 5-бальною шкалою
<i>Змістовність практичного / семінарського / лабораторного заняття</i>	відповідність теми заняття змісту програми і навчальному плану	
	відповідність змісту заняття сучасним проблемам практики в даній галузі	
	рівень досягнення мети заняття	
	рівень повноти розкриття тематичних питань	
<i>Професійна спрямованість</i>	формування професійного світогляду студентів на занятті	
	розширення соціальної сутності проблемних питань	
	зв'язок практичного матеріалу з професійними інтересами підготовки спеціалістів	
<i>Методичний рівень</i>	застосування методів і прийомів активізації пізнавальної діяльності студентів	
	використання елементів зворотного зв'язку на всіх етапах засвоєння навчальної інформації	
	роз'яснення складних місць навчального матеріалу	
	надання наочної інформації і засобів оргтехніки.	
	наявність елементів управління ходом проведення практичного / семінарського / лабораторного заняття	
	наявність методичних вказівок до самостійного виконання практичного завдання	
<i>Структура практичного / семінарського / лабораторного заняття</i>	наявність тестів для самоконтролю знань	
	визначення теми практичного / семінарського / лабораторного заняття	
	визначення мети діяльності	
	надання методичних вказівок для самостійного виконання практичного завдання	
	надання переліку рекомендованої літератури для поглибленого вивчення окремих питань	
	організація процесу навчання студентів	
	організація зворотного зв'язку на етапах закріплення певного навчального досвіду	
	організація об'єктивного контролю навчальної діяльності студентів у кінці практичного / семінарського / лабораторного заняття	
<i>Майстерність викладача</i>	рівень вільного володіння практичним матеріалом	
	уміння заохотити студентів до більш якісної навчальної діяльності	
	уміння організувати дискусію та обговорення навчального матеріалу	
	культура мовлення	
	поважне і тактовне ставлення до студентів	
	уміння зняти напруження і втому аудиторії	

Підсумкова оцінка за проведення виховного заходу визначається як середньоарифметична за всіма критеріями (таблиця 7.5).

Таблиця 7.5 – Критерії оцінювання якості виховного заходу

Зміст критерію	Оцінка за 5-бальною шкалою
Актуальність заходу	
Відповідність змісту заходу формі його проведення	
Насиченість заходу інформацією	
Насиченість заходу емоційними моментами	
Зацікавленість та задоволеність учасників проведенням заходом	
Досягнення поставленої мети	
Культура проведення заходу: чіткість, послідовність, етапи планування	
Ефективність заходу	
Рівень активності студентів	

Накопичена аспірантом сума балів за результатами виконання програми практики трансформується в інституційну шкалу оцінювання та шкалу оцінювання ЄКТС (таблиця 7.6).

Таблиця 7.6 – Співвідношення шкал оцінювання інституційної і ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна оцінка (опис рівня досягнення здобувачем запланованих результатів навчання з освітнього компонента)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90–100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з освітнього компонента, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83–89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з освітнього компонента та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73–82		Задовільно/Satisfactory – достатній рівень. Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з освітнього компонента
D	66–72		
E	60–65		
FX	40–59	Незараховано	Незадовільно/Fail – недостатній рівень. Низка запланованих результатів навчання з освітнього компонента відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0–39		Незадовільно/Fail – результати навчання відсутні

Диференційований залік із педагогічної викладацької практики заноситься до заліково-екзаменаційної відомості і до індивідуального навчального плану аспіранта за двома шкалами оцінювання – інституційною та шкалою ЄКТС за підписами членів комісії.

8 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Освітній компонент «Педагогічна викладацька практика» забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, підготовлені:

- Педагогічна викладацька практика: програма та рекомендації для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія / Т.В. Комар, О.В. Кулешова, Л.В. Міхєєва, А.І. Руденок. Хмельницький : ХНУ, 2022. 30 с.

- Програма і методичні рекомендації щодо проходження педагогічної викладацької практики для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 Психологія розміщені в ІС «Модульне середовище для навчання» <https://msn.khmnmu.edu.ua/course/view.php?id=7855>.

9 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бондарчук О. І., Ануфрієва О. Л. Науково-педагогічна практика : робоча програма для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 053 «Психологія», освітньо-наукової програми «Психологія особистісного, соціального та організаційного розвитку». Київ, 2020. 24с.
2. Буркова Л. В. Теоретико-методологічні засади застосування інноваційних технологій у підготовці фахівців соціономічних професій у вищій школі : Автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. К., 2011. 43 с.
3. Дзюба П. А. Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі: посібник. Д. : Ліра, 2015. 24 с.
4. Єгорова І. В. Інноваційні технології в роботі куратора академічної групи : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ, 2018. 74 с.
5. Козлова М. Г. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Одеса : ОНЕУ ротапринт, 2014. 200 с.
6. Кононенко О. І. Методичні вказівки з проведення педагогічної (асистентської) практики для здобувачів освітньо-наукового рівня (доктор філософії) спеціальності 053 «Психологія». Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ф-т психології та соціальної роботи. Одеса : ОНУ, 2020. 21 с.
7. Методика викладання психології у вищій школі : [навч. посіб.] / Ю. Ю. Бойко-Бузиль, С. Л. Горбенко та ін. К. : Атіка, 2012. 272 с.
8. Методичні матеріали з проведення виховної роботи в університеті. Івано-Франківськ : Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2014. 42 с.
9. Олійник І. Роль педагогічної практики у формування дослідницької компетентності майбутніх докторів філософії в умовах аспірантури. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2019. Вип. 23. Т.3. С. 86-92.
10. Педагогічна практика : рекомендації до проходження аспірантами педагогічної практики [Електронний ресурс] : навч. посіб. для аспірантів спеціальності 122 «Комп'ютерні науки та інформаційні технології», спеціалізації «Інформаційні технології в біології та медицині» / Є. А. Настенко, Л. Д. Добровська, Г. А. Корнієнко; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2018. 80 с.
11. Положення про організацію освітнього процесу у Хмельницькому національному університеті. URL: <https://khnmu.edu.ua/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnoi-diialnosti/>.
12. Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті. URL: <https://khnmu.edu.ua/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnoi-diialnosti/>.
13. Положення про підготовку здобувачів наукового ступеня доктора філософії та доктора наук Хмельницькому національному університеті. URL: <https://khnmu.edu.ua/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnoi-diialnosti/>.
14. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Хмельницького національного університету. URL: <https://khnmu.edu.ua/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnoi-diialnosti/>.
15. Романовський О. Г. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 51 с.
16. Тернопільська В. І., Коломієць Т. В., Піонтківська І. О. Довідник з виховної роботи зі студентами. Тернопіль, 2014. 264 с.
17. Туріщева Л. В. Творчість у педагогічній діяльності. Х. : Вид. група «Основа», 2010. 128 с.
18. Шевченко О. А., Хозраткулова І. А. Тренінги професійного становлення молодих педагогів. Х. : Вид. група «Основа», 2010. 112 с.

10 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php.
2. Web of Science, Scopus, Research4Life. URL: http://library.khmnu.edu.ua/?page_id=575
3. Модульне середовище для навчання. URL: <https://msn.khmnu.edu.ua/>
4. Репозитарій ХНУ. URL: <https://library.khmnu.edu.ua/#>
5. Сучасна освіта. Методи навчання та їх класифікація. Сайт «Osvita.Ua». URL: <http://osvita.ua/school/method/780/>
6. Український проект «Якість освіти» [Електронний ресурс]. URL: www.yakistosviti.com.ua

11 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Проходження педагогічної викладацької практики не потребує використання спеціального програмного забезпечення, крім загальновживаних програм і операційних систем.